

sommelighed, der vilde føre til Arbejdsløshed, vilde derfor være daarlig Økonomi. Nu har man imidlertid fra de konservative Partier i høj Grad raabt dette Ord: Spar! ud over Landet, og jeg maa sige, at jeg tror, der tales allermest om Arbejdernes Forpligtelse til at spare. Ved de bedre stilledes Middage er man mest tilbøjelig til at føre disse Sager paa Bane. Jeg færdes i adskillige Kredse, og skønt det er sjældent, jeg kommer til det, man kalder bedre Middage, saa hænder det dog, og jeg har ved at komme i de Kredse, som maa siges socialt at staa noget over Arbejderne, ofte haft Lejlighed til at høre Tale om Arbejdsløsheden og Statens Udgifter dertil og Arbejdernes Mangler paa Livsmod og deres ringe Sparsommelighed. Det minder mig noget om, naar den katolske Præst drikker for hele Menigheden. Det vilde være, og det er da ogsaa sagt, af Vigtighed, om vi alle erkendte Nødvendigheden af Sparsommelighed; men det ulykkelige er, at Underklassen, der gennem Krigen og den sociale Nød har lært at se paa, hvorledes Samfundet misrøgttes, er tilbøjelig til af den Maade, hvorpaa Overklassen fører sin Tilværelse, at drage den Lære, at naar der er noget at kritisere, har man først og fremmest Lov til at forlange, at denne Overklasse selv skulde gaa i Spidsen med at give et godt Eksempel, at den ikke anklagede Arbejderklassen, men selv viste et godt Eksempel. Nu er der ogsaa under denne Forhandling kommet Udtalelser, der viste hen til Begrebet: Spar! Vær fornuftige med, hvad I erhverver jer! Sørg for, at Staten ikke faar for store Udgifter! Giv endogsaa Afkald paa visse Fordele, som I har naaet!

Det er anført af mange, at 8 Timers Arbejdsdagen var et Krav, som man rimeligvis maatte frafalde. Hvorledes er saa dette nu ude i Praxis? Venstres Ordfører (Brorsen) rettede paa en vis Maade en Art Frieri til de Radikale. Han har faaet en Kurv. — Det er ikke sikkert, at et Frieri senere i Tiden maaske kunde lykkes bedre, derom skal jeg ikke udtale mig. Men der er ingen, der har tænkt paa at fri til Socialdemokraterne, til dem har man kun sagt: Giv Afkald paa visse vundne Fordele, saa skal I faa Lov til at komme i godt Selvskab, lad 8 Timers Dagen falde eller i alt Fald lad den delvis falde. Med stærke Ord er der protesteret herfra mod, at dette Krav, der har samlet Arbejderne i alle Lande som den vigtigste af alle Reformen til Ophjælpelse af Underklassens baade moralske og aandelige Vel, skulde falde. Men der blev ogsaa vist en vis Forsigtighed f. Eks. fra

Venstres ærede Ordfører, naar han udtalte, at det dog nærmest var det legemligt strenge Arbejde, der krævede den korte Arbejdstid. Jeg tror nu alligevel, at man kommer til at udvide Rammerne en hel Del mere, man kommer til at erkende, at der har været og er Arbejde paa aandeligt Omraade, der kræver en normal Arbejdstid eller, om man vil, en Maksimalarbejdstid, selv om den for visse Mennesker, der er beskæftige med aandeligt Arbejde, slet ikke kan fastsættes. Der er nogle, for hvem Arbejdstiden naar langt, langt op over de 8 Timer, men som har den Behagelighed, at de kan lægge Arbejdet, naar de vil, og sætte til sig at arbejde igen, naar de vil. Skribenten kan lægge sin Pen en Stund og orientere sig lidt i sine Omgivelser, trække frisk Luft; men Lønarbejderen og Tjenestemanden faar Lov til at hænge ved Virksomheden uden Tøven, uden Ophør. Dette Slid har jo bl. a. gjort sig gældende i Tjenestemandsklassen, og naar man vil tale f. Eks. om Statens Tjenestemænd, kommer man sikkert til at erkende, at den tidligere Arbejdstid i mange Tilfælde har været umenneskelig lang; under Krigen har dette konstateret sig stærkt. Vil man derfor en Forbedring af disse Forhold, med Hensyn til hvilke man kalder paa Sparsommeligheden, vil man en Forbedring af den danske Valuta, tror jeg, det er daarlig Økonomi at give sig til at forlange, at man skal slippe vundne Fordele. Lad os hellere tænke os Muligheden af, at man kan komme til at opmuntre til i den kortere Arbejdstid at producere, hvad muligt er, omtrent det samme, som man kunde i den længere Arbejdstid. I Storindustrien, hvor 8 Timers Dagen er det nærmest liggende Krav, har man ved mange Lejligheder vist, at man kan producere det samme i en kort Arbejdstid som i en lang. Det vil ogsaa være nødvendigt for Arbejdernes Repræsentanter at sige til dem, de repræsenterer: I maa ikke betragte den forkortede Arbejdstid som en Pude, paa hvilken I roligt lægger jer til Hvile, men I maa se, at Betydningen af den er, at I faar den længere Fritid. En Mand uden Fritid er uden Frihed, men Fritiden skal udnyttes til Arbejdernes Fordel, medens Arbejdstiden skal udnyttes til den størst mulige Produktion.

Nej, en bedre Valuta opnaas ganske sikkert kun ved, at man afskaffer det, der i Almindelighed falder ind under Begrebet Luksus, og at man kommer bort fra forskellig Slendrian, f. Eks. for Statens Vedkomende i Administrationen. Med Hensyn til Luksus kan vi diskutere længe uden at blive